

Γιώτα Φώτου

ΤΑ ΒΙΟΛΙΑ ΤΗΣ ΧΑΡΑΔΡΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ε Π Ο Η Ν Ι Κ Η Π Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Τα βιολιά της χαράδρας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Γιώτα Φώτου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:
Χρήστος Καρράς, Χρυσούλα Τσιρούκη
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελεύθερος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Γιώτα Φώτου, 2008
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2008

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2008, 3.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-352-7

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών χλωρίου και φιλικό προς το περιβάλλον.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε..
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

Γιώτα Φώτου

ΤΑ ΒΙΟΛΙΑ
ΤΗΣ ΧΑΡΑΔΡΑΣ

Στην οικογένειά μου

Τα τελευταία χρόνια ο ύπνος για μένα έγινε πολυτέλεια. Δύσκολα κοιμάμαι και εύκολα ξυπνάω. Το περίεργο στην υπόθεση είναι ότι ξυπνάω πάντα με τον ίδιο τρόπο. Ακούω ένα θόρυβο και αμέσως μετά έρχεται να με τραντάξει ένα χτύπημα. Όλο αυτό το αντιλαμβάνομαι σαν έναν πυροβολισμό, σαν ένα... μπαμ, κάτι τέτοιο τέλος πάντων. Η αλήθεια είναι ότι ούτε θόρυβος υπάρχει ούτε χτύπημα. Υπάρχει, όμως, το τράνταγμα ως αποτέλεσμα της επίδρασης των προηγούμενων αναταράξεων του υποσυνείδητου. Πετάγομαι επάνω και έχω δύο καλούς λόγους να νιώθω δυστυχημένη. Ο ένας είναι η συναίσθηση ότι για πολλοστή φορά ο πυροβολισμός είναι φανταστικός. Διατηρώ πάντα την ελπίδα ότι κάποια στιγμή θα γίνει αληθινός και τότε όλα θα τελειώσουν. Ο άλλος λόγος είναι η επαναφορά μου στην πραγματικότητα, στην καθημερινότητά μου, την οποία μισώ. Και επειδή ένας εξωτερικός παρατηρητής δε θα έβλεπε στη ζωή μου σοβαρούς λόγους που να αιτιολογούν τέτοιου είδους ψυχικές καταστάσεις, κάποια στιγμή σχεδιάζω να μιλήσω σε έναν ειδικό και, αν δεν το έχω κάνει ακόμα, είναι επειδή ξέρω τι ακριβώς θα μου πει.

Αυτή τη φορά, όμως, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Ο θόρυβος που με ξύπνησε ήταν ένας άλλος, υπαρκτός θόρυβος: εκείνος που κάνει ένα χειρόφρενο καθώς σηκώνεται. Επιπλέον, η πραγματικότητα ερχόταν να συνεχίσει τη διαδρομή που είχα πάρει στο όνειρο του ολιγόλεπτου ύπνου μου. Ένα όνειρο ίδιο με εκείνο που έκανα πολύ συχνά, όταν ήμουν παιδί. Βέβαια έχουν περάσει από τότε πολλά χρόνια. Τα όνειρά μου άλλαξαν πολλούς δρόμους, ώσπου χάθηκαν τελείως, εξαφανίστηκαν. Έτσι το σημερινό ταξίδι δεν έχει πια το ίδιο νόημα, αλλά μου δημιούργησε την ψευδαίσθηση ότι γύρισα πίσω, στα χρόνια που πίστευα ότι εγώ όριζα τις συντεταγμένες της πορείας μου. Ήταν κάτι που το είχα ανάγκη αυτή τη στιγμή και χάρηκα γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να πραγματοποιήσω, έστω και με τέτοια καθυστέρηση, ένα από τα παιδικά μου σχέδια. Παρ' όλα αυτά, πάλι δυσανασχέτησα που ξύπνησα. Πάντα προτιμώ τον ύπνο. Όχι μόνο επειδή με βγάζει, έστω και πρόσκαιρα, από τον κόσμο όπου ζω, χωρίς να μου δίνει την ευκαιρία να συνειδητοποιώ τις ψευδαισθήσεις, αλλά και επειδή βιολογικά τον έχω ανάγκη, χρειάζομαι περισσότερο από όσο έχω συνήθως. Γι' αυτό δεν άνοιξα τα μάτια μου. Εξάλλου η Μαργαρίτα δεν είχε σβήσει τη μηχανή του τζιπ. Ακινήτοποιησε το αυτοκίνητο, αλλά εκείνο δούλευε ακόμα. Αυτό ενδεχομένως σήμαινε ότι το ταξίδι μας δεν είχε τελειώσει.

Μετακινήθηκα στο κάθισμά μου ελαφρά, βρίσκοντας μια πιο βολική θέση για το κεφάλι μου, αν και ήξερα ότι

ήταν πλέον μάταιο. Τότε ακριβώς ένιωσα το άρωμα της φίλης μου να με τυλίγει, καθώς εκείνη έγειρε δίπλα μου, σκύβοντας να ανοίξει το ντουλαπάκι, που βρισκόταν μπροστά από τη θέση του συνοδηγού.

«Φτάσαμε;» ρώτησα, χωρίς ν' ανοίξω τα μάτια μου, και ο τόνος της φωνής μου φανέρωνε όλη την κούραση των τελευταίων ημερών.

«Πες το κι έτσι», απάντησε και έριξε όλο το βάρος της επάνω μου, ψάχνοντας κάτι μέσα στο ντουλαπάκι.

Επέμενα να κρατώ κλειστά τα μάτια. Από το θόρυβο κατάλαβα ότι πήρε κάποια κλειδιά. Την άκουσα να αναστενάξει, καθώς έμεινε για λίγο στη θέση της, και στη συνέχεια να σβήνει τη μηχανή και να κατεβαίνει κλείνοντας την πόρτα. Η απάντησή της δεν ήταν διευκρινιστική, αλλά έτσι κι αλλιώς γενικότερα η συμπεριφορά της σήμερα δύσκολα ερμηνευόταν. Αλλιώς το είχα φανταστεί αυτό το ταξίδι. Αν μη τι άλλο, πίστευα ότι θα είχαμε την ευκαιρία να πούμε όλα όσα δεν προλαβαίνουμε να πούμε στις λιγοστές πλέον συναντήσεις μας. Είχα κάνει λάθος! Η Μαργαρίτα, από τότε που αφήσαμε το ξενοδοχείο των Βρυξελλών, στις πέντε τα ξημερώματα, για να πάμε στο αεροδρόμιο, σφράγισε το στόμα της και το άνοιγε μόνο όταν ήταν αναγκασμένη. Στην αρχή σκέφτηκα ότι κάτι θα είχε συμβεί το προηγούμενο βράδυ, κατά τη διάρκεια της δεξίωσης. Μας είχαν καλέσει οι διοργανωτές του συνεδρίου με τη λήξη των εργασιών του, αλλά εγώ δεν είχα καταφέρει να πάω εξαιτίας ενός ισχυρού πονοκεφάλου. Υπέθεσα

λοιπόν ότι έχασα κάποια επεισόδια. Πιέζοντάς τη να μου μιλήσει, έβγαλα το συμπέρασμα ότι λάθος δρόμο πήραν οι υποψίες μου. Στη δεξίωση όλα εξελίχτηκαν ομαλά. Δεν έπεφτα όμως έξω! Από το πρωί είχα να αντιμετωπίσω ένα διαφορετικό άνθρωπο από τη Μαργαρίτα που εγώ αλλά και όλοι οι άλλοι είδαμε κατά τη διάρκεια της πενθήμερης παραμονής μας στις Βρυξέλλες.

Η συμπεριφορά της με ανάγκασε να σκεφτώ ότι είχε μετανιώσει για την πρόσκλησή της. Ίσως τελικά δεν ήθελε να με πάρει μαζί της. Ίσως δε χωρούσα δίπλα στην οικογένειά της, στους φίλους της. Μπορεί να με κάλεσε απλώς από υποχρέωση. Και δε θεωρούσα ότι την αδικώ με τη σκέψη μου αυτή, αφού για χρόνια μού έδινε την εντύπωση ότι δεν ήθελε να πάω στον τόπο όπου γεννήθηκε. Πώς αλλιώς να εξηγήσω ότι, ενώ είμαστε μαζί από την ηλικία των εννιά χρόνων, δεν έτυχε να δω ποτέ το χωριό της, για το οποίο μιλούσε τόσο πολύ; Κάποτε είχα φτάσει στο σημείο να πιστεύω ότι όλα όσα έλεγε, όλα όσα περιέγραφε, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά φαντασιώσεις και γι' αυτό αποθάρρυνε την επίσκεψή μου εκεί. Ύστερα μεγάλωσα, έπαψαν να με απασχολούν τέτοια θέματα. Εξάλλου εκείνη έφυγε από κοντά μου. Τα χιλιόμετρα που μπήκαν ανάμεσά μας δε στάθηκαν ικανά να τη βγάλουν από την καρδιά μου, κατάφεραν όμως να σβήσουν, ή τουλάχιστον να παραμερίσουν μέσα στο μυαλό μου, το παραδεισένιο μέρος που μου περιέγραφε εκείνη μικρή και που πάντα εγώ ήθελα να γνωρίσω. Μέχρι πριν από δύο μήνες.

Της είχα τηλεφωνήσει, για να της προτείνω να πάμε μαζί διακοπές. Ήταν κάτι που συζητούσαμε κάθε άνοιξη τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Στις συζητήσεις έμενε το θέμα όλο αυτό το διάστημα. Ποτέ δεν μπήκε σε εφαρμογή. Τα παιδιά μου, ο Χάρης, οι υποχρεώσεις... Αυτή δεν είχε κανένα λόγο να πει όχι. Γι' αυτό φέτος δε φάνηκε να με παίρνει στα σοβαρά.

«Τι το συζητάς αυτό, καημένη, αφού ξέρεις ότι δε θα γίνει! Αλλά μη στενοχωριέσαι, θα σε δω σύντομα. Σχεδιάζω ένα τριήμερο ταξίδι στη Θεσσαλονίκη τον Ιούνιο και έτσι θα καταφέρουμε να βρεθούμε», μου είχε πει τότε στο τηλέφωνο, προφανώς θέλοντας να με παρηγορήσει.

Στο τέλος του Ιούνη άφησε την Αθήνα, όπου έμενε τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια, και ήρθε στη συμπρωτεύουσα για ένα Σαββατοκύριακο. Τότε έφερα πάλι τη συζήτηση στις διακοπές. Τα παιδιά, για πρώτη φορά, είχαν κανονίσει να περάσουν κάποιες μέρες με φίλους. Οι επαγγελματικές, και όχι μόνο, υποχρεώσεις του Χάρη δεν του επέτρεπαν φέτος να ξεφύγει ούτε για πέντε μέρες και εγώ έπρεπε απαραιτήτως να απομακρυνθώ για λίγο από όλους και όλα. Ο σοβαρότερος λόγος για τον οποίο επέμενα ήταν ότι έπρεπε να εξασφαλίσω κατάλληλο χρόνο και χώρο, ώστε να μπορέσω να μιλήσω για όλα όσα θόλωναν τη σκέψη μου τον τελευταίο καιρό, αυτά που δε λέγονταν στις ολιγόωρες συναντήσεις μας. Κοντολογίς, ήταν επιτακτική η ανάγκη μου να της μιλήσω για τον Αλέξανδρο. Τον Αλέξανδρο που μπήκε στη ζωή μου τον τελευταίο χρόνο και έφερε τα πάνω κάτω.

«Φέτος θα τα καταφέρω, γι' αυτό θέλω ένα καλό πρόγραμμα. Το έχω ανάγκη!» επέμενα.

«Εντάξει! Θα πάμε στο συνέδριο μαζί! Δε θα πάμε;»

«Στο συνέδριο θα πάμε, αλλά μπορούμε αμέσως μετά να πάμε και κάπου αλλού!»

Τα τελευταία χρόνια πήγαμε μαζί σε πολλά συνέδρια και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Μαργαρίτα πήγαινε από πραγματικό ενδιαφέρον για την έρευνα στο αντικείμενο της δουλειάς μας. Τον ίδιο λόγο προέβαλλα συνήθως και εγώ, αλλά στην ουσία άλλο ήταν αυτό που με έκανε να τη συνοδεύω σε τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Εκεί μου δινόταν η ευκαιρία να τινάζω τη σκόνη της ζωής μου, η οποία μου έκανε τη χάρη να περιφέρεται για λίγες μέρες γύρω μου απειλητικά, χωρίς όμως να με αγγίζει, και εγώ συνήθως τότε έκανα πως δεν την έβλεπα. Ήξερα ότι, όταν θα έληγε η διορία, θα ερχόταν και θα κολλούσε πάλι πάνω μου, κάθε φορά αυξημένη σε ποσότητα. Κάποιες φορές, όμως, έχοντάς την απέναντί μου να με κοροϊδεύει, αγρίευα, θύμωνα και άνοιγα το στόμα μου να τη φυσήξω, να φύγει ακόμα μακρύτερα, να διαλυθεί. Ο αέρας που έβγαινε από μέσα μου γινόταν ήχος, φωνήματα, λόγια, φράσεις, παράπονα, συμπεράσματα... Δε διέλυε την ενοχλητική μαυρίλα, την απομάκρυνε όμως κάπως και την απομάκρυνε περνώντας την πρώτα από τα αυτιά της Μαργαρίτας. Εκείνη έβρισκε τον τρόπο να την κρατάει μακριά μου, έστω για μικρό διάστημα.

Αυτή τη φορά είχα την ανάγκη περισσότερο από ποτέ να της μιλήσω, ήθελα τη συμβουλή, τη βοήθεια κάποιου,

δεν μπορούσα πλέον μόνη μου να δω τίποτα καθαρά. Και δεν είχα σε κανέναν άλλον εμπιστοσύνη.

«Λυπάμαι, αλλά είσαι άτυχη! Φέτος θα είμαι εγώ μάλλον εκείνη που θα ματαιώσω τα σχέδιά σου», είπε τελικά και έδειξε πραγματικά προβληματισμένη.

«Να υποθέσω ότι είναι στη μέση κάποιο αίσθημα που αγνώω; Κάποιο πρόσωπο που δε θέλεις να αφήσεις πίσω;»

Το είπα με την κρυφή ελπίδα ότι μπορεί να βρέθηκε επιτέλους ο κατάλληλος άντρας που θα κρατούσε μαζί του τη Μαργαρίτα.

«Κάτι υπάρχει, αλλά δεν είναι αυτός ο λόγος. Οικογενειακές υποχρεώσεις! Πρέπει, μετά το συνέδριο, να πάω κατευθείαν στο χωριό, όπου θα περάσω όλο το υπόλοιπο καλοκαίρι».

«Έλα τώρα! Στο χωριό δεν ήσουν το Πάσχα;»

«Άλλο αυτό. Τότε πήγα απλώς γιατί το ήθελα... για να ηρεμήσω. Τώρα είμαι υποχρεωμένη να πάω. Το έχω υποσχεθεί... Το έχουμε κανονίσει οικογενειακώς!»

Δε θέλησα να επιμείνω. Ήξερα ότι κάθε καλοκαίρι περνούσε κάποιο διάστημα στο χωριό της, αλλά πάντα έβρισκε δέκα δεκαπέντε μέρες για κάπου αλλού. Της άρεσαν τα ταξίδια. Φέτος προφανώς υπήρχε σοβαρός λόγος που την ανάγκαζε να βγει από τις συνήθειές της.

Την απόφαση να με προσκαλέσει στο χωριό της θα πρέπει να την πήρε στη διάρκεια του ταξιδιού της επιστροφής,

γιατί έξι ώρες μετά την αναχώρησή της από τη Θεσσαλονίκη χτύπησε το τηλέφωνο και την άκουσα να λέει: «Δε μου λες, Λίζα! Πάντα ήθελες να πας στο Μεζήλο, έτσι δεν είναι;»

«Ε! Ναι... πάντα ήθελα! Έτσι νομίζω!»

«Τότε μάλλον ήρθε η στιγμή να γνωρίσεις τον τόπο όπου γεννήθηκα. Σκέφτηκα ότι θα μπορούσαμε, αν θέλεις, να κάνουμε εκεί τις διακοπές μας. Μία φορά στα... είκοσι χρόνια έχουμε την ευκαιρία να είμαστε μαζί. Μην το χαλάσω τώρα εγώ, κρίμα είναι!»

Η αλήθεια είναι ότι, όταν τηςμίλησα για διακοπές, είχα κάτι πολύ διαφορετικό στο μυαλό μου. Σκεφτόμουν τα καλοκαίρια των φοιτητικών μας χρόνων στην Αλόνησο, στη Χαλκιδική, στη Σαντορίνη... Εκεί είχαμε ζήσει οι δυο μας αξέχαστες στιγμές. Η πρότασή της αναγκαστικά με γύρισε πολύ πιο πίσω, στην παιδική μας ηλικία, τότε που περνούσαμε τα ανοιξιάτικα απογεύματα στην αυλή του σπιτιού μου, μετρώντας τις μέρες για το κλείσιμο των σχολείων και κάνοντας σχέδια για το καλοκαίρι. Κάθε χρόνο την άνοιξη γινόταν λαλίστατη, συγκεντρωμένη πάντα στο ίδιο θέμα. Εκείνη περιέγραφε, χωρίς ποτέ να κουράζεται, οικογενειακές συγκεντρώσεις, πανηγύρια, διαδρομές ανάμεσα στα έλατα, μετακινήσεις πάνω σε μουλάρια, ποτάμια που έτρεχαν μέσα σε γυαλιστερά άσπρα βράχια και εγώ άκουγα και ταξίδευα, ταξίδευα σε έναν κόσμο, ο οποίος για ένα κορίτσι που ποτέ δεν είχε χωριό, και μάλιστα ορεινό, φαινόταν εξωπραγματικός.

Εγώ ήμουν παιδί της πόλης. Και οι γονείς μου ήταν παιδιά της πόλης. Οι γονείς των γονιών μου ήταν Μικρασιάτες, που είχαν εγκατασταθεί στη Θεσσαλονίκη λίγο πριν από τον μεγάλο χαμό. Ήταν τυχεροί. Τους ήρθαν βολικά τα πράγματα, πέτυχαν οικονομικά, ρίζωσαν στη νέα πατρίδα και έτσι δεν είχαν λόγο να νοσταλγούν ιδιαίτερα όσα άφησαν πίσω, αφού μέσα σ' εκείνα υπήρχε και μεγάλος πόνος.

Τα δικά μου καλοκαίρια μοιράζονταν ανάμεσα στη Θεσσαλονίκη, στο εξοχικό μας στη Χαλκιδική και σε κάποιες εκδρομές σχεδόν αποκλειστικά σε παραθαλάσσια μέρη.

Η Μαργαρίτα έφευγε για το χωριό της όταν έκλειναν τα σχολεία, και γύριζε λίγο πριν ανοίξουν. Γύριζε με το στόμα της κλειστό. Το πώς είχε περάσει το καλοκαίρι το μάθαινα την επόμενη άνοιξη, όταν ετοιμαζόταν να ξαναφύγει. Και όλα όσα μου έλεγε ήταν ικανά να δημιουργήσουν στο μυαλό μου την κρυφή επιθυμία να ζήσω και εγώ κάτι παρόμοιο.

«Ωραία λοιπόν, διακοπές στο Μεζήλο. Συμφωνώ! Διακοπές στο βουνό, γιατί όχι!»

Ήξερα ότι πριν από πέντε χρόνια είχε χτίσει εκεί ένα σπίτι. Το μόνο σπίτι που της ανήκε. Στην Αθήνα δε θέλησε ποτέ ν' αποκτήσει οτιδήποτε ιδιόκτητο, αν και είχε την οικονομική δυνατότητα. Ποτέ δεν πίστεψε ότι θα μείνει εκεί μόνιμα. Όταν την έβλεπα όλα αυτά τα χρόνια, αναφερόταν στην καθημερινότητά της λες και περιέγραφε καταστάσεις που αφορούσαν τρίτο πρόσωπο. Σαν να μην

την άγγιζαν ούτε τα ευχάριστα ούτε τα δυσάρεστα που της συνέβαιναν. Αντίθετα, έδειχνε ενθουσιασμένη όταν μιλούσε για το χωριό της, την οικογένειά της, τις καταστάσεις που ζούσε κατά τις επισκέψεις της εκεί, παραλείποντας όμως τις λεπτομέρειες που έδινε όταν ήταν παιδί.

Τη μέρα που συναντηθήκαμε στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος, όπου εγώ είχα φτάσει με πτήση εσωτερικού από τη Θεσσαλονίκη, έδειχνε ιδιαίτερα χαρούμενη από την προοπτική ότι θα περάσουμε τόσες μέρες μαζί. Το μόνο που μου κίνησε την περιέργεια ήταν ότι μου είχε ζητήσει να έχω σε ξεχωριστή βαλίτσα τα προσωπικά μου αντικείμενα, που θα μου ήταν απαραίτητα για τις ορεινές μου διακοπές. Την κλείδωσε στο πορτμπαγκάζ του αυτοκινήτου της μαζί με μια δική της. Στη συνέχεια άφησε το αυτοκίνητο σε ένα πάρκινγκ του αεροδρομίου και φύγαμε για τις Βρυξέλλες.

Σήμερα, όταν το αεροπλάνο προσγειώθηκε, πίστευα ότι θα διανυκτερεύαμε στην Αθήνα. Κάποια στιγμή όμως μου ξεκαθάρισε ότι δεν προλαβαίνει να περάσει από το σπίτι της και ότι πρέπει να είναι στο χωριό το ίδιο βράδυ. Ήταν ιδιαίτερα νευρική και, όπως ήδη ανέφερα, εξαιρετικά λιγομίλητη. Έδειχνε να βιάζεται και δεν μπόρεσε να μου εξηγήσει το λόγο. Μου έδωσε την εντύπωση ότι, αν δεν ήμουν εγώ, δε θα σταματούσε ούτε για έναν καφέ.

Είχαν περάσει σχεδόν δεκαπέντε ώρες από τη στιγμή που άφησα το κρεβάτι στο ξενοδοχείο των Βρυξελλών και γι' αυτό δε μου φάνηκε περίεργο που τελικά η κούραση

νίκησε τον εθισμό μου στην αϋπνία. Την ώρα που με έπαιρνε ο ύπνος, είχαμε αφήσει την περιοχή των ελάτων και ανεβαίναμε προς την κορυφή ανάμεσα σε οξιές. Δεν είχα κοιμηθεί περισσότερο από είκοσι λεπτά, όταν με ξύπνησε ο θόρυβος από το χειρόφρενο. Τελικά η περιέργεια με έκανε να ανοίξω τα μάτια μου. Αριστερά αντίκρισα μια πλαγιά γεμάτη έλατα. Με είχε προειδοποιήσει ότι θα ακολουθούσε κάθοδος. Προφανώς εδώ το υψόμετρο ευνοούσε και πάλι τέτοιου είδους βλάστηση. Συνειδητοποίησα ότι το αυτοκίνητο μόλις είχε αφήσει τον κεντρικό δρόμο και είχε μπει σε έναν παράλληλο χωματόδρομο, ο οποίος βρισκόταν στη δεξιά πλαγιά μιας στενής κοιλάδας. Ο θόρυβος του νερού μου επέτρεπε να καταλάβω ότι το ποτάμι βρισκόταν πολύ κοντά. Κάθετα στην κοιλάδα και ακριβώς μπροστά μου το βουνό ήταν κομμένο στα δύο. Από το σημείο όπου βρισκόμουν δεν μπορούσα να καταλάβω αν επρόκειτο για χαράδρα ή φαράγγι.

Άνοιξα την πόρτα και κατέβηκα. Παντού ερημιά. Καμιά κίνηση. Το μόνο πράγμα που πρόδιδε την επέμβαση ανθρώπων στην περιοχή ήταν ο χωματόδρομος και δύο κολόνες της ΔΕΗ. Και η πόρτα φυσικά! Γιατί πριν δω τα έλατα, πριν κοιτάξω καλά καλά γύρω μου, είδα τη Μαργαρίτα να προσπαθεί να ξεκλειδώσει μια τεράστια σιδερένια καγκελόπορτα που έφραζε το χωματόδρομο από άκρη σε άκρη. Ήταν βαμμένη άσπρη και είχε περίπου τρία μέτρα ύψος. Σπίτι όμως δε φαινόταν πουθενά. Ούτε χωριό.

«Τι είναι εδώ;» ρώτησα, βοηθώντας τη να σπρώξει τα

βαριά φύλλα της καγκελόπορτας, έτσι ώστε να δημιουργηθεί χώρος για να περάσει το τζιπ.

«Η είσοδος του χωριού».

Αυτό δεν κατάφερα να το αφομοιώσω με την πρώτη. Δεν είχα δει ποτέ κλειδωμένο χωριό! Η περιέργεια υποχώρησε μπρος σε ένα ανεξήγητο κύμα ανησυχίας που εκδηλώθηκε χτυπώντας διακριτικά κάποιο καμπανάκι προειδοποίησης. Κοίταξα γύρω ψάχνοντας την αιτία του επικείμενου εσωτερικού μου συναγερμού. Η Μαργαρίτα έφερε το τζιπ από την άλλη πλευρά, ξανάσβησε τη μηχανή του και έκλεισε πάλι την καγκελόπορτα, η οποία διαμαρτυρήθηκε τρίζοντας. Η κραυγή της μετατράπηκε σε ηλεκτρικό σπινθήρα και πέρασε μέσα μου διοχετεύοντας φορτίο ρεύματος που αυτομάτως συσσωρεύτηκε στα κύτταρα της επιδερμίδας μου ανασηκώνοντάς την. Πλησίασα το αυτοκίνητο και πήρα μια ελαφριά ζακέτα πεταμένη στο πίσω κάθισμα. Χωρίς να έχω τον έλεγχο των κινήσεών μου, δοκίμασα να ανοίξω την καγκελόπορτα, αν και είχα παρακολουθήσει τη φίλη μου να την κλειδώνει ξανά. Φυσικά δεν άνοιξε και εγώ έμεινα να κοιτώ με αισθήματα φυλακισμένου. Προσπάθησα να επιβληθώ στον εαυτό μου και να αποφύγω μια ενδεχόμενη και προφανώς αναίτια κρίση πανικού. Στο μεταξύ η Μαργαρίτα είχε προχωρήσει καμιά δεκαπενταριά μέτρα, μέχρι την άκρη του γκρεμού, εκεί όπου ο δρόμος έπαιρνε μια κάθετη στροφή και κατηφόριζε επικίνδυνα. Την ακολούθησα.

«Καλά, κλειδώνετε το χωριό; Πρώτη φορά βλέπω κάτι τέτοιο!»

«Το κλειδώνουμε το χειμώνα, που δεν υπάρχει κανένας εδώ».

Πάλι η απάντησή της δεν ήταν διευκρινιστική.

«Τώρα είναι κατακαλόκαιρο».

Κάθισε πάνω σε ένα βράχο ακριβώς στο χέιλος του γκρεμού και άναψε τσιγάρο. Δεν απάντησε, σημάδι πως πάλι δεν είχε όρεξη για συζήτηση, αλλά εγώ επέμενα.

«Γιατί το κλειδώνετε;»

Δεν έδειξε να με άκουσε. Το τσιγάρο έμεινε ακίνητο σιγοκαίγοντας στο χέρι της. Το βλέμμα της, γυάλινο και ανέκφραστο, ήταν κολλημένο στην απέναντι όχθη της χαράδρας. Έδινε την εντύπωση ότι είχε εγκαταλείψει το σώμα της, τις αισθήσεις της, ταξιδεύοντας ποιος ξέρει πού; Δεν είχα λόγο να διακόψω το ταξίδι αυτό, αφού μάλιστα μου έδινε το χρόνο να εξοικειωθώ με τα νέα δεδομένα του εξωτερικού και του εσωτερικού μου κόσμου. Ο δρόμος κατέβαινε στη μύτη του βράχου, όπου η χαράδρα έβγαινε κάθετα στην κοιλάδα και στη συνέχεια οδηγούσε σε ένα τσιμεντένιο στενό γεφύρι, περνούσε απέναντι και με μια ανηφορική στροφή χανόταν πίσω από την πλαγιά. Εκεί ακριβώς, στη μύτη του βράχου, ένα ποταμάκι που κυλούσε ανάμεσα στη χαράδρα συναντούσε ένα δεύτερο, μεγαλύτερο, και ενωμένα συνέχιζαν το δρόμο τους κατά μήκος της κοιλάδας.

Το μονότονο τραγούδι του νερού ήταν ο μόνος ήχος που ακουγόταν. Κοιτάζοντας το ρολόι μου είδα ότι ήταν οχτώ και πέντε το σούρουπο. Ο ήλιος, που έφτανε στη

δύση του, έδινε ένα αλλόκοτο χρώμα στην περιοχή, τονίζοντας τις σκιές των βράχων. Αυτές ακριβώς οι σκιές πρόσθεταν ένα φόντο μυστηριώδες στο δεύτερο γεφύρι, ένα πέτρινο τοξωτό καλλιτέχνημα που έστεκε σιωπηλά, δίπλα ακριβώς στο σιμεντένιο. Έπεφταν επάνω του σαν να ήθελαν να προστατέψουν από αδιάκριτα μάτια τους περαστικούς οδοιπόρους, τους καβαλάρηδες, τους τσοπάνηδες με τα ζώα τους, τις γιορτινές κομπανίες, ανθρώπους άλλων εποχών. Αντίθετα, το πρώτο γεφύρι, εκτεθειμένο ακόμα στο λιγοστό φως του ήλιου, έδειχνε πρόθυμα τα σημάδια της σημερινής εποχής, ίχνη από λάστιχα αυτοκινήτων, υπερήφανο προφανώς που αντιπροσώπευε τα δεδομένα του τωρινού πολιτισμού. Ο αυτοκινητόδρομος στον οποίο πατούσα μου φάνηκε ότι ξαφνικά μετατράπηκε σε μονοπάτι, κυριολεκτικά λαξευμένο στην αιχμή του βράχου, δίνοντάς μου έτσι καθαρά την εικόνα του ίδιου τοπίου σε άλλη εποχή. Δύο κόσμοι με ίδια αφετηρία, ίδιο προορισμό, αλλά διαφορετικό πέρασμα...

Πίσω στο σήμερα. Ο χωματόδρομος ορμούσε στον γκρεμό, το φως κρυβόταν, τα βράχια μεγάλωναν, ο ήχος του νερού αγρίευε... Σίγουρα αυτό το μέρος ήταν ικανό να αναδείξει σε πρώτο επίπεδο ένα αίσθημα που έμοιαζε με φόβο. Εγώ όμως είχα έρθει εδώ για διακοπές και εκεί τέτοιου είδους καταστάσεις δε χωρούν! Έτσι διέταξα το φόβο και τα άλλα συναφή αισθήματα να συμπιεστούν, να γυρίσουν πίσω στη θέση τους και να μην ξαναεμφανιστούν. Και πίστεψα ότι η εντολή μου εξετελέσθη.

Η Μαργαρίτα συνέχιζε να βρίσκεται στον κόσμο της. Έκανα να την πλησιάσω και η κίνηση αυτή την επανέφερε κοντά μου.

«Ξέρεις... είναι απαραίτητο κάθε φορά που φτάνω εδώ να σταματήσω για λίγο. Να, πώς να σ' το εξηγήσω; Φεύγοντας κάθε φορά αφήνω... αφήνω κάποια κομμάτια μου εδώ και, όταν γυρίζω, πρέπει να τα πάρω πίσω».

Η φωνή της είχε έναν ένοχο τόνο, σαν να μου ξεγύμνωνε την ψυχή της. Το καταλάβαινα αυτό που είπε, το πίστευα, χωρίς να χρειάζεται να το αναλύσω.

Σηκώθηκε και η ανάσα μου κόπηκε, όταν την είδα να κατεβάζει το ένα της πόδι κάτω από το βράχο και στη συνέχεια να κρύβεται στον γκρεμό. Η καρδιά μου άρχισε να χτυπά δυνατά. Πλησιάζοντας την είδα να ισορροπεί ακροβατώντας πάνω σε μια άλλη πέτρα χαμηλότερα στην όχθη του γκρεμού και να μαζεύει κάποια φυτά. Κάτω από αυτή, κάθετα σχεδόν, τα βράχια έφταναν μέχρι το ποτάμι. Τα πόδια μου άρχισαν να τρέμουν και η φωνή μου δεν κατάφερε να βγει από το στόμα μου. Έκλεισα τα μάτια μου να μη βλέπω. Όταν έπειτα από λίγα λεπτά ανέβηκε κρατώντας ένα μπουκέτο από αμάραντους, ξέσπασα: «Καλά, είσαι τελείως ηλίθια; Τι ήταν αυτό που έκανες;»

Γέλασε και μου πρόσφερε το μπουκέτο.

«Για σένα», είπε.

Αναγνώρισα τους αμάραντους που έβλεπα πάντα στο σπίτι της, τους ίδιους που είχε χαρίσει και σε μένα κάποιες φορές γυρίζοντας από το χωριό της.

«Α! Από δω τα παίρνεις λοιπόν! Τελικά είσαι τρελή! Είσαι κάτι παραπάνω από τρελή! Δεν καταλαβαίνεις ότι θα μπορούσες να γκρεμιστείς;»

Γέλασε ακόμα πιο δυνατά, λες και της είπα κάποιο αστείο.

«Αχ! Λίζα μου! Λιζάκι μου! Άδικο φοβήθηκες! Αν είναι ποτέ να γκρεμιστώ, θα το κάνω από εκείνο εκεί το βράχο!»

Μου έδειξε ένα βράχο στην απέναντι όχθη της χαράδρας. Ύστερα, με το βλέμμα της πάντα στο βράχο, σήκωσε τα χέρια της ψηλά και φώναξε με όση δύναμη είχε: «Ήρθα! Καλώς σας βρήκα!»

Η φωνή της χτύπησε στα βράχια και η τελευταία φράση της γύρισε πίσω. «Καλώς σας βρήκα», ήταν η απάντηση και έδειχνε να είναι από μια διαφορετική, απόκοσμη φωνή, όχι από εκείνη της φίλης μου. Ένωσα να αγριεύωμαι πάλι. Πρώτα το κλειδωμένο χωριό, ύστερα το άγριο τοπίο και τώρα ο αντίλαλος και μια Μαργαρίτα που δεν αναγνώριζα... Με δυσκολία συγκρατήθηκα να μην της πω ότι ήθελα να γυρίσω πίσω.

«Γιατί μπορεί να γκρεμιστείς από εκεί;» ψέλλισα, μόνο και μόνο για να πω κάτι, για να κρύψω την αμηχανία μου.

«Γιατί από εκεί γκρεμίζονται τα μέλη της οικογένειάς μου, της οικογένειας Αναγνώστου. Εκεί είναι η μοίρα μας», είπε το ίδιο σιγά, χωρίς να μετακινήσει τα μάτια της. «Εκεί, στο καραούλι του Θανασούλα».

Ο Θανασούλας! Μάλιστα! Πόσα χρόνια είχα να την ακούσω να αναφέρεται στο όνομα αυτό! Και όμως, όταν

ήταν μικρή, μιλούσε τόσο πολύ για εκείνον! Ξεκινώντας πάντα από τη γέννησή του, τον Ιανουάριο του 1828! Είχα μάθει λεπτομέρειες για τη ζωή του, αν όχι για όλη, τουλάχιστον για ένα μεγάλο κομμάτι από αυτήν. Ναι! Ο Θανάσούλας που ήρθε στο Μεζήλο από τη Βρεστανίτσα και έτσι βρέθηκε η οικογένεια της φίλης μου, η οικογένεια Αναγνώστου, στον τόπο αυτό!

Η Λίζα έχει κάνει τη ζωή της άνω-κάτω. Ακολουθεί τη φίλη της Μαργαρίτα σ' ένα ορεινό χωριό των Αγράφων ελπίζοντας να βρει την ψυχική της ηρεμία. Εκεί θα βρεθεί αντιμέτωπη μ' ένα τρομερό μυστικό που κρύβουν οι λιγοστοί κάτοικοι του χωριού και θα αναγκαστεί να πάρει καθοριστικές αποφάσεις.

Στα μέσα του 19ου αιώνα η οικογένεια του Θανασούλα, κυνηγημένη, καταλήγει στα Άγραφα, όπου προσπαθεί να στεριώσει, ώσπου ο Κίτσος, μοναδικός γιος της οικογένειας και άριστος δεξιοτέχνης του βιολιού, γκρεμίζεται στη χαράδρα. Μαζί του φαίνεται να γκρεμίζονται τα πάντα. Ωστόσο, μια μυστηριώδης παρουσία βιολιών φανερώνει διαμέσου των δεκαετιών στους απογόνους της οικογένειας το δρόμο που αρχικά χάραξε ο Θανασούλας. Κι εκείνοι πορεύονται πάνω του, ακόμα κι όταν απαιτούνται θυσίες.

Ένα συγκλονιστικό ταξίδι σε δύο διαφορετικούς κόσμους, σε δύο διαφορετικά χρονικά επίπεδα, γεμάτο δυνατούς έρωτες, πάθη και αγώνες, που αποδεικνύει πόσο συχνά η ύπαρξη ενός οράματος είναι αναγκαία στη ζωή των ανθρώπων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 1, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-453-352-7

9 789604 533527